

Caligula

Een moderne Duitse opera over een wrede keizer

[Achtergrond](#) - 20 april 2009

(23 maart 2009) Caligula was een Romeinse keizer die bekend stond om zijn bizarre en wrede manier van regeren. Tijdens ons bezoek aan Frankfurt speelde er een moderne opera over het verhaal van Caligula. De opera vertelt het verhaal achter de wrede keizer, al maakt het de keizer zelf niet minder wreed!

Van de buitenkant is het operagebouw van Frankfurt, een vierkant betonnen blok, zeker geen eyecatcher. Maar van de binnenkant is de moderne sfeer toch chic. De zaal is erg groot en in de orkestbak is het orkest bezig met inspelen.

De maan

Een ijzingwekkende schreeuw aan het begin van de opera moet duidelijk maken dat de geliefde zuster van keizer Caligula is gestorven. Drie dagen is Caligula onvindbaar. Op het toneel staat hij in een ruimte met spiegels en heeft een besmeurde jas aan. Hij weet niet wat hij wil, hij wil het onmogelijke! Als zijn slaaf Helicon hem vindt - hij is de enige die wist waar Caligula was - krijgt hij van de keizer de opdracht de maan te halen. Want als Helicon hem het onmogelijke brengt, wordt alles mogelijk.

Als Caligula weer verschijnt voor zijn vrouw, Ceasonia, en raadlieden, is hij een ander mens geworden. Hij voert direct absurde en onmenselijke wetten in. Alleen zijn vrouw vertelt hij een deel van de waarheid: hij wil het ongelukkig zijn met geweld bestrijden en feest vieren zonder grenzen. Zijn vrouw is geschrokken, maar helpt hem toch omdat ze van hem houdt.

Caligula, keizer en god

De raadlieden willen hem tegenhouden en maken plannen tijdens een diner. Achter de dinertafel staan drie kooien met 'dode' mensen erin. Tijdens de bespreking komt Caligula plotseling binnen. Hij had al door dat ze zijn gezag aan het ondermijnen waren. Dat laat hij ook duidelijk merken.

Met de seconde wordt de sfeer pijnlijker en op het hoogtepunt trekt hij Livia, de vrouw van één van de raadlieden, mee onder de tafel en verkracht haar. Als iedereen weg is, staat Caligula alleen met de doden in de kooien.

Na het incident tijdens het diner besluit Caligula dat hij wil trouwen met de maan. Maar het was Helicon, zijn slaaf, nog steeds niet gelukt die te halen en dus zendt Caligula hem nog een keer. Het feest van de bruiloft begint. Caligula beveelt dat iedereen mee moet dansen aan de rituele dans voor de maangodin. Maar de maan komt niet.

Zijn dood

Ter afleiding laat hij vier dichters komen die in een zeer korte periode een gedicht moeten schrijven. Maar als ze het allemaal hebben voorgedragen, veroordeelt Caligula ze tot de dood. De raadslieden die tegen hem samenzweren, besluiten dat er deze nacht een einde moet komen aan al deze ellende en dat Caligula gedood moet worden.

Midden in de bespreking valt Caligula weer binnen. Zijn vertwijfelde vrouw probeert nog voor de laatste keer tot hem door te dringen. Caligula verlangt haar dood als bewijs van haar liefde voor hem. En zo laat zij zich vrijwillig wurgen.

Plotseling komt Helicon binnen om Caligula te waarschuwen dat er mensen aan komen die hem willen vermoorden. Maar hij is te laat. Een groep mensen stormt het paleis van Caligula binnen en steekt hem neer met dolkstoten. Maar bij elke dolkstoot roept Caligula: "Toch leef ik!"

Moderne stijl

De opera was niet in de klassieke stijl. Het decor was abstract en de kleding soms erg vreemd. In een klassieke opera zul je nooit een keizer in een blauwe tutu zien met laarzen met plateauzolen eronder. Ook het gebruik van mensen in het decor was apart. Soms lagen er mensen meer dan tien minuten doodstil op het toneel. Het koor had ook een functie op het toneel, het speelde het volk en maakte door met z'n allen hetzelfde te doen veel indruk op je. De muziek was ook modern, maar het was geen lichte muziek.

'Caligula' is in opdracht van de opera's van Frankfurt en Keulen gemaakt door de Duitse componist Detlev Glanert. Het werk werd in 2006 voor het eerst opgevoerd. Begin maart 2009 is de opera opnieuw in Frankfurt in productie gegaan.

Ondanks de speciale effecten was de zaal erg leeg tijdens de voorstelling. Eén van de bezoekers wist te vertellen waarom dat was: "De meeste mensen hier houden niet zo van moderne opera. Frankfurters gaan liever naar de klassiekers!"

[Jolijn van Keulen](#) zit in de redactie van de Scholierenpagina van het Duitslandweb. Ze zit in 5 VWO van het [UniC](#) in Utrecht.

Afbeeldingen:

Duitsland Instituut Amsterdam

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3473/caligula>